

Зовнішнє незалежне оцінювання 2015 року з української мови і літератури
Правильні відповіді до завдань сертифікаційної роботи (базовий і поглиблений рівні)

Зміст завдання та правильна відповідь	Відповідність завдання Програмі зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури
БАЗОВИЙ РІВЕНЬ Частина 1 Українська мова	
1. Апостроф треба писати на місці обох пропусків у рядку велике сузір...я, роз...ятрена рана	Орфографія. Правила вживання апострофа
2. Немає лексичної помилки в рядку наступного разу	Лексикологія. Лексичне значення слова
3. Спільнокореневим до слова <i>радити</i> є порада	Будова слова. Словотвір. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення
4. Перший склад наголошений у слові дрова	Орфоепія. Наголос, наголошені й ненаголошені склади.
5. Неправильно вжито прийменник у словосполученні зайти по неуважності	Морфологія. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.
6. Відокремленим означенням можна замінити підрядну частину в реченні Вона дивилася на білу орхідею, яку подарували друзі.	Синтаксис. Просте ускладнене речення. Відокремлені означення
<p>Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10.</p> <p>(1) Холодні осінні тумани клубочаться <i>в/горі</i> і спускають на землю мокрі коси. (2) Пливе в сірі <i>без/вісті</i> нудьга, пливе [...], і стиха хлипає сум. (3) Плачуть голі дерева, плачуть солом'яні стріхи, умивається сльозами вбога земля і <i>не/знає</i>, коли усміхнеться. (4) Міради дрібних крапель спадають <i>до/долу</i>, і пливуть, змішані з землею, брудними потоками. (5) Недобрі думи крутяться тут, над головою, висять хмарами, котяться туманом.</p>	

7. На місці пропуску в тексті можуть бути всі слова, ОКРІМ злість	Лексикологія. Синоніми
8. У тексті окремо треба писати не/знає	Орфографія. Правопис <i>не</i> з різними частинами мови
9. Уточнювальною обставиною ускладнено речення п'яте	Синтаксис. Відокремлені уточнювальні члени речення
10. Пунктуаційну помилку допущено в реченні четвертому	Синтаксис. Розділові знаки в різних видах речень
11. Звук [ð] є в кожному слові рядка кладка, футболіст, город	Фонетика. Позначення звуків мовлення на письмі
12. Фразеологізм <i>через пень-колоду</i> має антонім комар носа не підточить	Лексикологія. Фразеологія. Фразеологізми
13. Літеру <i>o</i> на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка ч..рнило, веч..рові, пш..но	Орфографія. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів
14. Потрібно поставити <i>y</i> на місці всіх пропусків у рядку бути ... формі, осінь ... Каневі, допоможе ..війти	Фонетика. Графіка. Основні випадки чергування у-в, і-й
15. Подовження приголосних відбувається у формі <i>Or. в.</i> однини всіх іменників рядка поміч, сіль, доповідь	Орфографія. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків
16. Правильно написано всі слова в рядку форпостний, пісний, кількісний	Орфографія. Спрощення в групах приголосних
17. Закінчення <i>-і</i> має іменник у рядку три лікар..	Морфологія. Іменник. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Числівник

18. Помилку у творенні ступенів порівняння прикметників допущено в рядку ближчий, більш гарячіший	Морфологія. Прикметник. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий	
19. НЕПРАВИЛЬНО оформлено пряму мову в рядку «Митець не може відвернутися від своєї сучасності, – говорив Альбер Камю і далі пояснював: «Якби він відвернувся від неї, то промовляв би в порожнечу».	Синтаксис. Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою	
20. Правильно утворено форму третьої особи множини від дієслова молоти – мелють	Морфологія. Дієслово. Словозміна дієслів I та II дієвідміни	
21. Синонімічним до простого речення «У сучасному світі вивчення мов міжнародного спілкування вкрай потрібне для досягнення особистістю успіху» є складнопідрядне речення У сучасному світі вивчення мов міжнародного спілкування вкрай потрібне, щоб особистість могла досягти успіху.	Синтаксис. Речення. Складнопідрядне речення, його будова. Основні види підрядних речень	
22. Кому (коми) треба ставити в реченні (розділові знаки пропущено) Жовтороте ластів'ятко силилося вилетіти з гнізда та ще не змогло.	Синтаксис. Речення. Розділові знаки в реченнях з однорідними членами	
23. Двокрапку треба поставити, якщо до частини «Люблю теплу весняну пору...» додати фрагмент рядка ... у цей час народжуються нові потаємні мрії та сподівання.	Синтаксис. Речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні	
24. Доберіть синоніми.	Лексикологія. Лексичне значення слова. Лексичні запозичення з інших мов	
кардинальний		істотний
превентивний		запобіжний
тотальний		всеосяжний
фіктивний		подроблений

25. З'ясуйте, який відокремлений член речення є в кожному прикладі.		Синтаксис. Речення. Речення з відокремленими членами
додаток	Чи винні ми щось комусь у житті, окрім наших батьків?	
означення	Бо коли, закохані в минуле, прокуняєм свій великий час, наша лінь нікого не розчулить.	
обставина	Там, у степу, схрестилися дороги, немов у герці дикому мечі.	
прикладка	Не шкодуй добра мені, людині, щастя не жалій моїм літам.	
26. Доберіть приклад до кожного випадку вживання тире.		Синтаксис. Речення. Розділові знаки в різних видах речень
тире в неповному реченні	Зацвіла тендітно-біла конвалія в гаю, а сонячно-тремтливі кульбабки – біля ставу.	
тире при відокремленій прикладці	Найбільше у світі любив він багрянолисту осінь – природи солодку зрілість.	
тире в реченні з однорідними членами	Зображення флори й фауни: квітів, дерев, тварин – свідчать про обожнення природи нашими предками.	
тире між підметом і присудком	Класична пластика, і контур строгий, і логіки залізна течія – це справжньої поезії дороги.	

27. Установіть відповідність між видом речення та прикладом.		Синтаксис. Речення. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення
складносурядне	Тихо-мирно спала згряя лебедина, і даремно лебідь звав, будив її.	
складнопідрядне	Коли з дерев, сумно кружляючи, падало жовтогаряче листя, повернувся додому Оксен.	
безсполучникове	Стоять жоржини мокрі-мокрі, сплять діамантові жуки, під грушею у дикій моркві до ранку ходять їжаки.	
складне з різними видами зв'язку	Ти з'явилась мені – і здалося, що світ помолодшав навколо на тисячу літ.	
28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово). Олена Теліга вважала, (1)що для українки має бути (2)характерним поєднання «найкращої жіночності з найвищою мужністю», і переймалася (3)тим, що в українській літературі не (4)створено ідеального образу жінки.		Морфологія
1	сполучник	
2	прикметник	
3	займенник	
4	дієслово	
<p style="text-align: center;">Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–33.</p> <p style="text-align: center;">Маленький шлях – не для людей...</p> <p>(1–5) Є такі тихі затінені місцинки поміж густою травою, торішнім листям чи просто на землі – місцинки, помережані стежками. Треба низько-низько нахилитись або лягти на живіт, щоб побачити шляхи маленьких істот. Кожна така стежечка веде до крихітної нірки, скрученого з листочка будиночка, під камінчик чи суху гілку. Інколи ці шляхи позначені сріблистим слизом, помережані павутинням.</p>		

(6–11) Маленький народ має свої звичаї й подорожує не дуже далеко. Його шляхи ведуть по стовбуру дерева в пошуках солодкого соку чи просто щоб відпочити на зігрітому сонцем листку, погойдатися. Як же добре, напевно, колисатися на м'якому пахучому листі! Навіть упасти не боляче, коли ти можеш на льоту прикріпитися міцною надійною павутинкою. Комахи тонше відчують тяжіння землі, сонце, вологість.

(12–16) Ясного дня маленькі істоти метушаться, латають свої хатки, чистять нірки, пильнують, чи добре закутані дітки. Усі шість лапок прудко бігають. І, певно ж, вони якимось спілкуються між собою, як ото в селі сусіди перегукуються через пліт. І не чинять одне одному кривди. А похмурого чи дощового дня сплять у своїх домівках.

(17–20) Очима, утомленими від телевізора, книг чи облич інших людей, не побачиш, як самовіддано бореться кожна істота за життя, захищає своє потомство. Комахи не хочуть нищення й хаосу на власній землі від більших, сильніших істот, а ті просто не відають, що роблять.

(21–23) Треба мати дуже добрий зір. Мало хто з людей здатний бачити. Коли зранку протираєш очі, несвідомо хочеш побачити все краще. Але для цього треба любити.

(24–26) Кожна наша, навіть ненавмисна, поява загрозна й небезпечна для маленького, хоча й незліченного народу. Ми ніколи не пройдемо їхніми шляхами. Ми надто грубі й великі для цього і не повинні втручатися.

(27–29) Уявімо на мить, що існують інші істоти, які дивляться на нас, як на комах. Наша метушня видається їм позбавленою сенсу. Вони не зможуть пройти нашими шляхами й оцінити духовну велич, якщо вона в нас є.

(30–34) Ми будуємо житла, добуваємо харч, залатуємо діри власного існування, боронимося самі й оберігаємо дітей. І попри все маємо час, щоб відчути себе беззахисними. І тому, щоб захиститися, шукаємо Бога. А що, коли він ставиться до нас, як ми до комах? Але, перемігши страх, ми уявляємо його подібним до нас, тільки в стократ кращим і досконалішим.

(35–37) Дивно бути людиною – такою чужою для всіх істотою. Хіба це щастя – бути людиною? Щастя – просто бути в злагоді, хай ти дерево, травинка, жабка чи цвіркун. Ми нікуди не йдемо, ми просто тікаємо.

(38, 39) Щойно почнеш замислюватися над цим, тебе охоплять якісь людські проблеми.

(40–44) Дуже важко жити серед людей. Вони постійно нагадують про існування часу, хоча це фікція нашого штучного світу. Він примушує нас вірити, що обов'язково треба розбиватися до крові, щоб подолати стіну й потрапити в сад. Але знайти в собі злагоду краще, ніж страждати; підкоритися законам космосу легше, ніж суспільним.

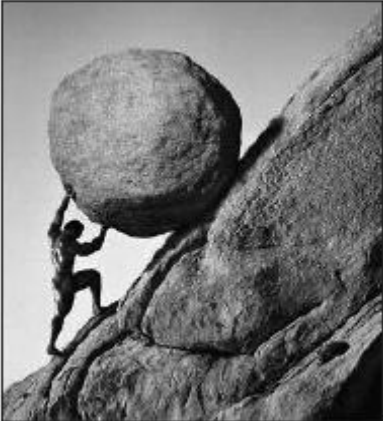
(45–49) Дитинство, розквіт, старість – це не дія часу, а стан душі, її різні обличчя. Ніби гра. Дитина бавиться в дорослу або немовля, приміряючи, що краще до лица: інфантильність чи відповідальність. Згодом дорослі навчають її того, що вміють самі, – автоматизму. Якби не це, ми б не шукали крихітку знання, не сиділи б розгублено над цією мізерією.

(50, 51) Як усе-таки добре не бути людиною. Важко знайти більш неприродну істоту.

За Г. Пагутяк

<p>29. У тексті НЕМАЄ відповіді на запитання Чи є істоти, які дивляться на нас, як ми на комах?</p>	<p>Розвиток мовлення. Зміст і будова тексту. Поділ тексту на абзаци, мікротеми</p>
<p>30. Метафоричний зміст речення «Він примушує нас вірити, що обов'язково треба розбиватися до крові, щоб подолати стіну й потрапити в сад» (рядки 41, 42) розкрито в рядку Підкорена суспільним законом людина досягає своєї мети в боротьбі.</p>	<p>Розвиток мовлення. Текст як середовище функціонування мовних одиниць</p>
<p>31. Рядки 45–49 обґрунтовують висловлене в рядках 40–44</p>	<p>Розвиток мовлення. Зміст і будова тексту. Поділ тексту на абзаци, мікротеми</p>
<p>32. Текст НЕ суперечить твердженню Люди розумніші за комах.</p>	<p>Розвиток мовлення. Тема й основна думка висловлювання</p>
<p>33. Головну ідею тексту найповніше розкрито в реченні Щастя – просто бути в злагоді, хай ти дерево, травинка, жабка чи цвіркун (рядки 36, 37).</p>	<p>Розвиток мовлення. Тема й основна думка висловлювання</p>

Частина 2 Українська література	
34. Марусю Чурай вважають автором твору «Засвіт встали козаченьки»	Усна народна творчість. Пісні Марусі Чурай . «Засвіт встали козаченьки»
35. Вислів давньогрецького філософа Епікура <i>«Дякуємо блаженній природі за те, що потрібне зробила неважким, а важке непотрібним»</i> використано у творі «Бджола та Шершень»	Давня українська література. Григорій Сковорода . «Бджола та Шершень»
36. <i>«Чи я вам рівня? Ви пан, а я сирота; ви багатий, а я бідна; та й по всьому я вам не під пару»</i> , – відмовляється від залицянь заможного посадовця головна героїня твору Івана Котляревського	Література кінця XVIII – початку XX ст. Іван Котляревський . «Наталка Полтавка»
37. Заклик до українців <i>Обніміться ж, брати мої. Молю вас, благаю!</i> лунає у творі Тараса Шевченка	Література кінця XVIII – початку XX ст. Тарас Шевченко . «І мертвим, і живим, і ненарожденним...»
38. <i>«Дай Боже, щоб обидва береги Дніпровії приклонились під одну булаву!»</i> , – заявляє герой твору «Чорна рада»	Література кінця XVIII – початку XX ст. Пантелеймон Куліш . «Чорна рада»
39. Історія села Піски є однією із сюжетних ліній твору «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»	Література кінця XVIII – початку XX ст. Панас Мирний . «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
40. <i>В житті мене ти й знать не знаєш, Ідеш по вулиці – минаєш, Вклонюся – навіть не зирнеш І головою не кивнеш, –</i> дорікає коханій ліричний герой твору Івана Франка	Література кінця XVIII – початку XX ст. Іван Франко . «Чого являєшся мені у сні»

<p>41. <i>«Чую, як мені легше робиться, наче нова душа сюди ввійшла, а стара, дворянська, попелом стала»</i>, – зізнається Мартин Боруля</p>	<p>Література кінця XVIII – початку XX ст. Іван Карпенко-Карий. «Мартин Боруля»</p>	
<p>42. На рисунку зображено персонажа античної міфології, образ якого переосмислено у творі «Contra spem spero!»</p>		<p>Література XX ст. Леся Українка. «Contra spem spero!»</p>
<p>43. <i>«Недалеко від ріки Серету на Буковині»</i> відбуваються події твору «Земля»</p>	<p>Література XX ст. Ольга Кобилянська. «Земля»</p>	
<p>44. Карпатськими Ромео й Джульєттою називають героїв твору Михайла Коцюбинського</p>	<p>Література XX ст. Михайло Коцюбинський. «Тіні забутих предків»</p>	
<p>45. <i>«Його романи та повісті складаються з окремих цілком закінчених (сюжетно й композиційно) новел, що своєю ідеєю, персонажем, загальною психологічною настановою й внутрішніми взаємозв'язками творять дивну цілість і закінченість»</i>, – сказано про Юрія Яновського</p>	<p>Література XX ст. Юрій Яновський. «Подвійне коло», «Шаланда в морі». <i>Знати</i> різновиди роману (роман у новелах)</p>	
<p>46. У рядках <i>Йде весна Запашна, Квітами-перлами Закошичена</i> провідним художнім засобом є персоніфікація</p>	<p>Література XX ст. Павло Тичина. «Арфами, арфами...» <i>Виділяти</i> анафори, рефрени, постійні епітети, персоніфікацію, символи, гіперболу, <i>визначати</i> їхню художню роль</p>	

<p>47. Справжнє прізвище автора твору «Я (Романтика)» – Фітільов</p>	<p>Література ХХ ст. Микола Хвильовий. «Я (Романтика)»</p>
<p>48. «Подумай, що скажуть на тім світі діди й прадіди наші, почувши, що ти міняєш прізвище», – застерігає брата Тарас Мазайло</p>	<p>Література ХХ ст. Микола Куліш. «Мина Мазайло»</p>
<p>49. «Тільки було це так давно, що майже все вже розтануло в далекім мареві часу, як сон, і потонуло. Одна лишень Десна зосталася нетлінною у стомленій уяві. Свята чиста ріка моїх дитячих незабутніх літ і мрій», – писав Олександр Довженко</p>	<p>Література ХХ ст. Олександр Довженко. «Зачарована Десна»</p>
<p>50. «Любові всевишній» автор присвятив новелу</p>	<p>Література ХХ ст. Григір Тютюнник. «Три зозулі з поклоном». Знати основні теоретико-літературні поняття: епос, новела, оповідання, повість, роман, різновиди повісті та роману</p>
<p>51. У рядках <i>Як не хочеш, моє серце, Дружиною бути, То дай мені таке зілля, Щоб тебе забути йдеться про Грицька Бобренка</i></p>	<p>Література ХХ ст. Ліна Костенко. «Маруся Чурай»</p>
<p>52. Представником Празької школи був автор твору «Стилет чи стилос?»</p>	<p>Твори українських письменників-емігрантів. Євген Маланюк. «Стилет чи стилос?»</p>

53. Представником постмодерного письменства в Україні є Юрій Андрухович		Сучасний літературний процес. Творчість Ю. Андруховича . Постмодернізм як один із художніх напрямів мистецтва 90-х років, його риси
54. Установіть відповідність між персонажем твору та літературним напрямом.		<i>Знати</i> основні теоретико-літературні поняття: сентименталізм, романтизм, реалізм, їхні ознаки; модерністські напрями та течії: імпресіонізм, неоромантизм, експресіонізм
Ярема Галайда	романтизм	
Максим Ґудзь	реалізм	
Наум Дрот	сентименталізм	
Іван Дідух	експресіонізм	
55. Установіть відповідність між назвою та жанром (жанровим різновидом) твору.		<i>Знати</i> основні теоретико-літературні поняття: епос, новела, оповідання, повість, роман, різновиди повісті та роману; драма, комедія, трагікомедія, власне драма, містерія, драма-феєрія; різновиди роману (роман у новелах, роман у віршах)
«Лісова пісня»	драма-феєрія	
«Мина Мазайло»	комедія	
«Маруся Чурай»	роман у віршах	
«Тіні забутих предків»	повість	
56. Установіть відповідність між персонажами одного твору.		<i>Знати</i> зміст програмових художніх творів, <i>аналізувати</i> літературний твір чи його уривок
Кий	Либідь	
Ігор	Ярославна	
Ярема	Гонта	
Тетерваковський	Терпилиха	

57. Установіть відповідність між письменником і його висловлюванням.		Визначати місце і роль митця в літературному процесі
Остап Вишня	<i>«Треба – любити людину. Більше, ніж самого себе. Тільки тоді ти маєш право сміятися. І тоді людина разом з тобою буде сміятися... із себе, із своїх якихось хиб, недоліків...»</i>	
Іван Карпенко-Карий	<i>«Сцена ж мій кумир, театр – священний храм для мене!.. В театрі грати повинні тільки справжню літературну драму, де страждання душі людської тривожить кам'яні серця...»</i>	
Пантелеймон Куліш	<i>«Страшно подумати, що народ, котрий настільки активно брав участь у подіях роду людського, не в змозі був розповісти про своє життя в історичному романі...»</i>	
Іван Багряний	<i>«Я повернуся до своєї Вітчизни з мільйонами своїх братів і сестер, що перебувають тут в Європі і там по сибірських концтаборах, тоді, коли тоталітарна кривава більшовицька система буде знесена так, як гітлерівська...»</i>	
Частина 3 Власне висловлення		
58. Прочитайте наведений текст. <i>Людина – соціальна істота, а тому їй не властиво надовго залишатися на самоті. Разом із тим багато хто впевнений, що саме самотність допомагає індивіду зрозуміти себе, проаналізувати своє життя. Вони заперечують думку, що тільки оточення може дати об'єктивну оцінку людині, її діям і вчинкам. Наскільки людині варто дослухатися до думки оточення про неї?</i> Викладіть Ваш погляд на цю проблему.		Розвиток мовлення

ПОГЛИБЛЕНИЙ РІВЕНЬ

Частина 4

Українська література

Читання та аналіз тексту

Прочитайте текст і виконайте завдання 59–62.

Тяжким хрестом лежать шляхи.

Ясні вночі, вони сліпі вдень:

Рамено – з Заходу на Схід.

Рамено – з Півночі на Південь.

І так – розіп'ята – віки

Вогонь буття не загасила:

Невичерпальний дух який!

Яка непереможна сила!

Гноблять, калічать, трують рід,

Ворожать, напускають чари.

Здається, знищено вже й слід –

Лиш потурнаки й яничари.

Аж ось Стефаник і Куліш,

Ось Коцюбинський, Леся – квіти

Степів стражденної землі,

Народу самотійні діти.

Аж ось підземно загуде

Вулканом націй ціла раса,

І даром Божеським гряде

Нам Прометеїв дух Тараса.

59. Віршовий розмір твору –
ямб

Аналізувати літературний твір чи його уривок.
Визначати дво- і трискладові віршові розміри

<p>60. Непереможність українського народу підкреслено в рядку «Невичерпальний дух який!»</p>	<p><i>Аналізувати</i> літературний твір чи його уривок</p>
<p>61. У тексті згадано міфологічний образ, наявний також у творі «Кавказ»</p>	<p><i>Аналізувати</i> літературний твір чи його уривок. Література кінця XVIII – початку XX ст. Тарас Шевченко. «Кавказ»</p>
<p>62. Антитеза до образу «народу самостійних дітей» наявна в рядку «Лиш потурнаки й яничари»</p>	<p><i>Знати</i> основні теоретико-літературні поняття: поетичний синтаксис (інверсія, тавтологія, антитеза, анафора, епіфора, паралелізм)</p>
<p>63. Установіть послідовність виникнення літературних напрямів (течій).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 – бароко 2 – романтизм 3 – реалізм 4 – експресіонізм 	<p><i>Орієнтуватися</i> в основних тенденціях функціонування української літератури; <i>визначати</i> місце і роль митця (літературного явища) в літературному процесі</p>
<p>64. Установіть послідовність написання творів, де діють такі персонажі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 – Дідона 2 – Чіпка 3 – Тагабат 4 – Медвин 	<p><i>Орієнтуватися</i> в основних тенденціях функціонування української літератури; <i>визначати</i> місце і роль митця (літературного явища) в літературному процесі</p>
<p>65. Розташуйте імена письменників за часом їхньої літературної діяльності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 – Григорій Сковорода 2 – Тарас Шевченко 3 – Михайло Коцюбинський 4 – Григір Тютюнник 	<p><i>Орієнтуватися</i> в основних тенденціях функціонування української літератури; <i>визначати</i> місце і роль митця (літературного явища) в літературному процесі</p>

66. Установіть послідовність написання творів, де наявні такі фрагменти тексту:

- 1 – *«Скажи мені, Бджоло, чого ти така дурна? Чи знаєш ти, що плоди твоєї праці не стільки тобі самій, як людям корисні...»*
- 2 – *«Відколи Івана Дідуха запам'ятали в селі газдою, відтоді він мав усе лиш одного коня...»*
- 3 – *«З далекого туману, з тихих озер загірної комуни шелестить шелест: то йде Марія...»*
- 4 – *«У садочку сиділа родина колгоспника Лавріна Запорожця і тихо співала «Ой піду я до роду гуляти...»*

Орієнтуватися в основних тенденціях функціонування української літератури; визначати місце і роль митця (літературного явища) в літературному процесі

Частина 5 Українська мова

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і дайте відповіді на завдання 67–74.

Соціальні мережі: місце зустрічі змінити не можна

Пошук людей в Інтернеті – кого цим здивуєш? Але ця стаття – не про нові знайомства. Поговоримо про сайти, що допомагають зустрітися у віртуальному просторі людям, які загубили одне одного в реальному житті.

(1–4) Такі проекти існують практично в усіх частинах світу: «Friendsreunited» у Великій Британії, «Passado» у Європі, «Facebook» у США. У нашій країні таких починів до останнього часу не було, тому українці активно користуються ресурсами Рунету: «Vkontakte», «MoiKrug» і, звісно ж, «Odnoklassniki».

(5–9) На відміну від проектів на кшталт «LinkedIn», призначених насамперед для пошуку роботи або встановлення ділових контактів, «Однокласники» та подібні до них соціальні мережі охоплюють ширшу інтернет-аудиторію. З їхньою допомогою можна знайти й однокласників, й однокурсників, а також колишніх колег, однополчан, родичів, друзів і знайомих, з якими через певні обставини був утрачений зв'язок.

(10–13) Чим же зумовлена популярність таких соціальних мереж? Чому ми прагнемо відновити колишні зв'язки, чому цікавимося людьми, які знали нас у минулому? Чому для нас так важливо усвідомлювати свою причетність до певного об'єднання?

(14–18) Група первісних людей, яка діяла злагоджено, досягала успіху там, де не впорався б один: відбивала напад ворога, полювала на великих звірів, виконувала масштабні роботи. У групі людина здобувала схвалення, співчуття, підтримку, відчувала свою значущість, виборюючи вищий статус і посідаючи певне місце в соціальній ієрархії.

(19–25) Група «своїх» (свій рід, своє плем'я) відособлювалася від груп «чужих». «Свої» виручали одне одного, захищали від загрози ззовні. Минав час, розширювалися об'єднання людей, ускладнювалися ієрархічні взаємини між ними. Братства земляків, студентів, цехи, гільдії, клуби об'єднували людей зі спільними цінностями, не давали потонути в життєвому морі, допомагали знайти своє місце в соціумі. Причетність до поважної спільноти осявала ореолом слави кожного її члена, надавала йому певних переваг.

(26–33) У сучасному багатомільйонному «суперплемені» привернути до себе увагу, одержати відповідь на заклик, дістатися вершини соціальної піраміди дуже й дуже непросто. Щоб не почуватися самотньою в натовпі, нікому не потрібною, нерелізованою, людина шукає своє місце в малій групі: родині, колективі друзів, колег, однодумців. Знайоме прізвище, знайоме обличчя на екрані монітора – немов усмішка земляка в чужій країні. Хтось згадав про твоє існування, хтось радий, що ти знайшовся, хтось розділив з тобою спогади про минуле – і настрої поліпшуються, відчуваєш свою потрібність, причетність до чогось великого та важливого.

(34–40) Казка про Попелюшку недаремно залишається одним з найулюбленіших сюжетів людства. Нам цікаво побачити дивовижні перевтілення й дізнатися, що з ким сталося. Так само важливо побачити реакцію на наше дивовижне перевтілення тих людей, які пам'ятають нас зовсім іншими. «Ти стала такою вродливою!», «У тебе така цікава робота!», «Це ж треба, скільки країн ти об'їздив!», «Які чарівні в тебе дітки!». Як гріють душу такі повідомлення від гостей із минулого! Віряться, що відтинок життя прожитий недаремно.

(41–49) Та є й зворотний бік медалі. Зустрічаючись із людьми, з якими починав життя практично в рівних умовах, завжди мимоволі порівнюєш, дізнаючись, хто чого досягнув і який у тебе вигляд на тлі інших. Коли комусь здається, що життя

не вдалося, заслуги не значні (порівняно з іншими), не вельми хочеться зустрічатися особисто. А в Інтернеті, де співрозмовника не видно, більше шансів постати у вигіднішому світлі. Повісив найвдаліші фотографії, трохи прикрасив дійсність, замовчав про проблеми – і тобі цілком можуть позаздрити. «Спілкування з віртуальними проєкціями реальних людей», – так назвав «Однокласники» й подібні до них сайти один зі знайомих користувачів.

(50–55) Утім зустріч «на нейтральному полі» – в Інтернеті – упевненіших у собі осіб, які подорослішали й помудрішали, може враз примирити колишніх конкурентів і недоброзичливців. Тепер, коли всі виросли, багато пережили, можна нікому нічого не доводити, а просто любо, приємно, на новому рівні погомоніти про життя. Може, навіть познайомитися наново. Так через багато років після випуску одружуються колишні однокласники.

(56–69) Віртуальність, що розкріпає, дає можливість обдумати та сформулювати репліки, полегшує спілкування, позбавляє ніяковості. У результаті часто охоче йдуть на контакт, розпитують, додають у друзі тих людей, із якими в «реалі» навряд чи зустрілися б і навіть зідзвонилися б. Звісно, не з усіма знайомцями налагоджується постійне спілкування. Хтось висить у друзях «про всяк випадок», до когось утрачається інтерес після обміну кількома репліками, хтось узагалі не реагує на дружній привіт. Прикро буває, коли людина, яка відіграла у вашому житті архіважливу роль, насилу згадує ваше ім'я. Спогади, що стали частиною вашої історії, для неї – ніщо. Або інша ситуація: до вас у друзі негадано-непрохано нав'язується персонаж із минулого, про якого давно хотілося забути, та ще й тягне із собою у ваше сьогодення своє нове життя, з яким вам не по дорозі. Утім обірвати неприємні зв'язки в Інтернеті набагато простіше, ніж у реальному житті. Жарти жартами, а в США недалекоглядних користувачів соціальних мереж спіткала ціла низка скандальних розлучень. Були такі випадки й у наших краях.

(70–75) За час моїх віртуальних екскурсій географія моєї дружби помітно розширилася. Від Мадрида до Бішкека, від Копенгагена до Єрусалима... Єднання – не політичне, а духовне, не однаковість людей, а схожість цінностей, повага й інтерес – те, заради чого варто знову й знову під'єднуватися до Інтернету. Аби, отримавши чергове довгоочікуване повідомлення, відчувати: там, за десятками кордонів і за сотнею тисяч кілометрів, тебе розуміють.

За А. Бажал, газета «Дзеркало тижня»

67. Спираючись на текст, укажіть щонайменше три причини, які спонукають людей до спілкування в соціальних мережах.	Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми
68. Який історичний процес зумовив утворення сучасного «суперплемені», і чому людина шукає соціального прихистку в малих групах (рядки 19–33)?	Текст як середовище функціонування мовних одиниць
69. На основі зіставлення інформації з двох абзаців (рядки 34–49) поясніть, про які два боки однієї медалі пише автор. Викладіть свою думку двома-чотирма реченнями.	Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми
70. Поясніть назву «Спілкування з віртуальними проєкціями реальних людей» (рядки 47, 48). Запишіть свої міркування у вигляді мікротексту (20–30 слів).	Тема й основна думка висловлювання
71. Визначте ставлення автора публікації (позитивне, негативне, стримане, байдуже, нейтральне, скептичне) до спілкування людей у соціальних мережах. Запишіть щонайменше одну цитату з тексту, яка підтвердить Вашу відповідь.	Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми
72. Людині важливо усвідомлювати свою причетність до певної соціальної спільноти. Випишіть з тексту щонайменше два аргументи на користь цієї думки.	Текст як середовище функціонування мовних одиниць
73. Чи визнаєте Ви доречною авторську аналогію між любов'ю людства до сюжету «Попелюшки» й зацікавленістю сучасної людини в інтернет-спілкуванні? Поясніть чому.	Тема й основна думка висловлювання
74. Спираючись на текст і власний досвід, визначте й схарактеризуйте щонайменше три загрози для користувачів соціальних мереж. Запишіть свої міркування у вигляді тез.	Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми

Ухвалено предметною фаховою комісією з української мови та предметною фаховою комісією з української літератури при Українському центрі оцінювання якості освіти
24 квітня 2015 р.